

**Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра політичних наук**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

**спеціальність 052 Політологія
Освітня програма Політологія
Факультет історії, політології та міжнародних відносин**

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 052 Політологія.

Мова навчання українська.

Розробники: к. політ. наук, доц. кафедри політології і соціології РДГУ
Андрощук І.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук
Протокол від «___» _____ 2022 року № ___
Завідувач кафедри _____ (Невинна Г.Я.)

Робочу програму схвалено Науково-методичною радою факультету історії, політології та міжнародних відносин
Протокол від «___» _____ 2022 року № ___
Голова Науково-методичної ради _____ (проф. Шеретюк В. М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 052 Політологія	Обов'язкова
Модулів 1	Спеціальність: 052 «Політологія»	Рік підготовки
Змістових модулів 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр
(назва)		2-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній ступінь: бакалавр	16 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю:
залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти із основними принципами академічної доброчесності в закладах вищої освіти; формування у них засад академічної культури й етики; забезпечення їх необхідними знаннями та інструментами, володіння якими є необхідним для дотримання вимог доброчесності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати уявлення про роль і місце академічної доброчесності у науковій і освітній діяльності;
- ознайомити аспірантів із нормативно-правовою базою з проблем дотримання норм академічної доброчесності;
- сформувати вміння застосовувати отримані знання зі сфери академічної доброчесності у навчальній та виховній роботі;
- сприяти формуванню навичок коректної роботи з джерелами інформації та адекватного покликання на них у процесі наукового дослідження;
- надати інформацію про механізми контролю за дотриманням принципів та правил академічної культури й чесності.

Завдання дисципліни полягає у формуванні, розвитку та удосконаленні загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, серед яких:

- загальні компетентності:

ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК09. Здатність діяти на базі етичних принципів, цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність, дотримуватись толерантності та гендерного балансу.

ЗК12. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

- спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.

СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК05. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.

СК08. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити політологічні дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК09. Здатність до узагальнення та осмислення результатів наукових та соціально-політичних досліджень, до їх презентації та опублікування у вигляді аналітичних звітів, наукових статей, тез, доповідей, брати продуктивну участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях.

СК10. Здатність працювати з текстовими, візуальними, аудіо записами та ін. видами джерел інформації й базами даних у рамках політичного аналізу.

СК11. Здатність розробляти та практично реалізовувати політичні та соціальні проекти; здійснювати їх інформаційно-аналітичне, методичне, ресурсне забезпечення.

СК13. Спроможність практично використовувати знання щодо проблем регіонального розвитку, розбудови громадянського суспільства, державного управління та місцевого самоврядування, особливостей впровадження електронного урядування, використання відкритих даних в управлінських процесах.

СК14. Здатність організовувати освітній процес у закладах вищої освіти на основі студентоцентрованого і компетентнісного підходів; використовувати інформаційні технології в освітньому процесі, інноваційні методи та засоби навчання з метою забезпечення принципу безперервності в освіті та високого фахового рівня професійного розвитку, дотримання норм і правил академічної доброчесності.

- програмні результати навчання:

ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, спеціальні методи політичної науки, наукові підходи і принципи політичного аналізу, методи обробки даних, що є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичного осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконання робіт відповідно до встановлених вимог із забезпеченням інформаційної безпеки.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики,

політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів; прогнозувати розвиток політичних подій і процесів, публічної політики на основі роботи з даними.

ПР 09. Конструювати дизайн, планувати і виконувати соціально- політичні дослідження з використанням якісних і кількісних методів та спеціалізованого інструментарію політичної науки, у тому числі формулювати і перевіряти гіпотези, інтерпретувати дані; здійснювати підготовку аналітичних звітів; обґрунтовувати висновки.

ПР 10. Брати участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях; презентувати результати досліджень широкій аудиторії, ЗМІ, експертам з інших галузей знань.

ПР 11. Організовувати освітній процес, розробляти робочі програми та методичні рекомендації з навчальних дисциплін здійснювати педагогічний контроль і моніторинг результатів навчання, застосовувати інформаційні технології та LMS платформи.

ПР 12. Уміння поглиблювати й вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію, нести відповідальність за прийняття рішень в умовах невизначеності й складності та управляти змінами.

3. Очікувані результати навчання:

- уміти відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом бібліо- та вебметричного аналізу інформаційних потоків та масивів;
- застосувати знання та практичні навички аналізу відповідних нормативних документів, чинних стандартів і технічних умов, що регулюють функціонування соціокультурної сфери;
- використовувати на практиці фаховий науково-термінологічний апарат, вміти представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, рефератів, статей, оформлених відповідно до наявних вимог, із залученням сучасних засобів редагування і друку;
- застосовувати наукові стандарти в пошуку та використанні інформації для дослідницької роботи;
- уміти збирати та інтегрувати докази власної дослідницької позиції і результатів соціокультурних практик, презентувати і відстоювати власну думку щодо проведеного дослідження;
- співвідносити власну наукову та професійну діяльність з вимогами чинних нормативно-правових актів (у тому числі основ права інтелектуальної власності), які регулюють внутрішню і зовнішню діяльність в соціокультурній сфері;
- застосовувати отримані дослідницькі результати при виконанні завдань та обов'язків професійного характеру, демонструючи обізнаність у сучасних світових соціокультурних практиках;
- демонструвати здатність до прийняття самостійних рішень та несення за них персональної відповідальності.

4. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Академічна доброчесність у науковій діяльності

Тема 1. Визначення академічної доброчесності. Причини сучасної глобальної кризи у сфері академічної доброчесності.

Змістове наповнення поняття «академічна доброчесність» у Законі «Про вищу освіту». Особливості реалізації вимог академічної доброчесності у закладі вищої освіти. Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності й у системі вищої освіти.

Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні. Складові поняття академічної доброчесності. Діджиталізація наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності. Академічна культура як складова академічної доброчесності.

Тема 2. Академічна доброчесність vs Academic Integrity: національна специфіка поняття/Формування поняття Academic Integrity в західному науково-освітньому дискурсі.

Склад поняття. Діяльність International Center for Academic Integrity (ICAI) при університеті Клемсона. “Academic Integrity Code” як тип регламентаційного документа у закладах вищої освіти США й Західної Європи. Вплив світової традиції й національні витоки поняття академічної доброчесності в Україні. SAIUP – проект сприяння академічній доброчесності в Україні. «Кодекс академічної доброчесності» («кодекс честі») як регламентаційний документ у закладах вищої освіти України. Структура і зміст «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників РДГУ».

Тема 3. Фабрикація й фальсифікація даних у науці: визначення, витоки, способи виявлення. Хабарництво. Академічний саботаж.

Фабрикація даних – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях. Фальсифікація даних як свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень. Різновиди фабрикації та фальсифікації даних у наукових дослідженнях. Шляхи виявлення фабрикації та фальсифікації даних. Способи запобігання фабрикації й фальсифікації й покарання за них. Хабарництво: форми вияву, способи боротьби з явищем та запобігання йому. Академічний саботаж: форми вияву, шляхи запобігання.

Тема 4. Поняття плагіату. Його різновиди. Плагіат у науковій діяльності.

Визначення плагіату. Навмисний і ненавмисний плагіат. Основні різновиди академічного плагіату: дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело, використання інформації з певного джерела без посилання на нього, перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, подання як власних робіт, виконаних на замовлення іншими особами. Самоплагіат у науковій діяльності. Способи виявлення плагіату. Шляхи запобігання плагіату. Відмінність академічного плагіату й помилок цитування.

Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність у сфері вищої освіти

Тема 5. Плагіат у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти: причини поширеності й способи вирішення проблеми.

Причини поширеності плагіату в роботах здобувачів вищої освіти. Основні різновиди плагіату в навчальній діяльності. Механізми встановлення факту плагіату в роботах здобувачів вищої освіти. Формування у здобувачів вищої освіти системи мотивації до навчання, яка виключає використання плагіату.

Тема 6. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі.

Закон України «Про авторське право та суміжні права». Закон України «Про наукову і науковотехнічну діяльність». Закон України «Про освіту». Закон України «Про вищу освіту». Принципи академічної доброчесності в «Європейській хартії дослідників» (“The European Charter for Researchers”). «Європейський кодекс академічної доброчесності» (“The European Code of Conduct for Research Integrity”).

Тема 7. Порушення принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти: обман, списування.

Обман у освітньому процесі як надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу. Різновиди обману. Способи запобігання обману. Причини списування. Способи запобігання списуванню. Узгодження

викладачем (і закладом вищої освіти) обсягу навчальних завдань із виділенням на їх виконання навчальним планом як спосіб запобігання списуванню й іншим формам академічної недоброчесності. Індивідуалізація завдань як шлях запобігання списуванню в процесі навчальної діяльності.

Тема 8. Шляхи боротьби з академічною недоброчесністю в освітньому процесі.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності професорсько-викладацьким складом ЗВО і здобувачами вищої освіти. Заходи щодо попередження порушень академічної доброчесності. Просвітницька й виховна робота в системі запобігання порушень. Функціонування комісії з питань академічної доброчесності у закладах вищої освіти. Проведення опитувань учасників освітнього процесу як інструмент боротьби з академічною недоброчесністю.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Академічна доброчесність у науковій діяльності						
Тема 1. Визначення академічної доброчесності. Причини сучасної глобальної кризи у сфері академічної доброчесності.	10	2		-	-	8
Тема 2. Академічна доброчесність vs Academic Integrity: національна специфіка поняття/Формування поняття Academic Integrity в західному науково-освітньому дискурсі.	10	2	2	-	-	6
Тема 3. Фабрикація й фальсифікація даних у науці: визначення, витоки, способи виявлення. Хабарництво. Академічний саботаж.	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Поняття плагіату. Його різновиди. Плагіат у науковій діяльності.	12	2	2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6	-	-	30
Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність у сфері вищої освіти						
Тема 5. Плагіат у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти: причини поширеності й способи вирішення проблеми.	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі.	12	2	2	-	-	8
Тема 7. Порушення принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти: обман, списування.	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Шляхи боротьби з академічною недоброчесністю в освітньому процесі.	12	2	2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8			30
Усього годин	90	16	14	-	-	60

6. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальною програмою не передбачені.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Академічна доброчесність vs Academic Integrity: національна специфіка поняття/Формування поняття Academic Integrity в західному науково-освітньому дискурсі.	2
2	Фабрикація й фальсифікація даних у науці: визначення, витоки, способи виявлення. Хабарництво. Академічний саботаж.	2
3	Поняття плагіату. Його різновиди. Плагіат у науковій діяльності.	2
4	Плагіат у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти: причини поширеності й способи вирішення проблеми.	2
5	Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі.	2
6	Порушення принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти: обман, списування.	2
7	Шляхи боротьби з академічною недоброчесністю в освітньому процесі.	2

8. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальною програмою не передбачені.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діджиталізація наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності. Академічна культура як складова академічної доброчесності	8
2	Структура і зміст «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників РДГУ»	6
3	Способи запобігання фабрикації й фальсифікації й покарання за них. Хабарництво: форми вияву, способи боротьби з явищем та запобігання йому. Академічний саботаж: форми вияву, шляхи запобігання	8
4	Самоплагіат у науковій діяльності. Способи виявлення плагіату. Шляхи запобігання плагіату. Відмінність академічного плагіату й помилок цитування	8
5	Формування у здобувачів вищої освіти системи мотивації до навчання, яка виключає використання плагіату	8
6	«Європейський кодекс академічної доброчесності» (“The European Code of Conduct for Research Integrity”)	8
7	Індивідуалізація завдань як шлях запобігання списуванню в процесі навчальної діяльності	6
8	Функціонування комісії з питань академічної доброчесності у закладах вищої освіти. Проведення опитувань учасників освітнього процесу як інструмент боротьби з академічною нечесністю	8
Разом:		60

10. Індивідуальні завдання

1. Місце академічної доброчесності в процесі модернізації вищої школи.
2. Причини деформації студентської академічної культури.
3. Шляхи долання академічної нечесності на різних рівнях.
4. Зв'язок академічної етики з професійною етикою.
5. Плагіат як соціальне явище: причини виникнення, форми існування, наслідки.
6. Плагіат в освіті: походження, причини та шляхи подолання.

7. Шляхи боротьби з академічною нечесністю: зарубіжний досвід.
8. Позитивне самопозиціонування як шлях до успіху в професійній діяльності.
9. Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності й у системі вищої освіти.
10. Діджиталізація наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності.
11. Академічна культура як складова академічної доброчесності.
12. Зміст поняття Academic Integrity в західному науково-освітньому дискурсі.
13. Шляхи виявлення та способи запобігання фабрикації й фальсифікації й покарання за них.
14. Формування законодавчої бази щодо захисту прав авторів наукових текстів у ХХ столітті.
15. Дослідження академічної нечесності Вільяма Бауерса.
16. Дослідження «кодексів честі» Дональда МакКейба і Лінди Тревіно (1993 р.).
17. Політика академічної доброчесності, запропонована в межах проекту “The Academic Integrity Standards Project” (2010–2012).
18. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.
19. «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (2018) як інструктивний документ для викорінення явища плагіату в науці.
20. Система покарань і санкцій, які вживаються в Україні щодо випадків академічного плагіату.
21. Основні форми порушення академічної доброчесності в освітньому процесі закладів вищої освіти.
22. Історія боротьби з порушеннями академічної доброчесності в освіті.

11. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

12. Методи оцінювання

- МО2 – усне опитування
- МО4 – тестування;
- МО6 – реферати, есе;
- МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання

Видами і методами підсумкового контролю є відповіді на контрольні запитання до перевірюваних модулів, тестові завдання по кожній темі, здача і захист реферату і підсумковий залік.

14. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
8	7	8	7	7	8	8	7		

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Академічна доброчесність» включає опорний конспект лекцій, методичні вказівки до семінарських занять, перелік питань підсумкового контролю знань.

17. Рекомендована література

Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики"; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.
3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://saiup.org.ua/resursy/3459-2/>
4. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
5. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 220 с.
6. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 276 с.
7. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.
8. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.
9. Bretag Tracey. Handbook of Academic Integrity. Springer Singapore, 2016. 1097 p.

10. Методичні рекомендації щодо роботи зі звітом та аналізом звіту програми з виявлення плагиату StrikePlagiarism / уклад. І. М. Андрощук; під заг. ред. Р. В. Павелківа. – Рівне: РДГУ, 2020. – 50 с.

Допоміжна

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). Варшава, 2018. 162 с.
Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
2. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти. Філософська думка. Київ, 2014. № 5. С. 110–122.
3. Бойченко Н.М. Етичні аспекти університетських цінностей. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. Київ: Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2014. № 1 (1). С. 37–43.
4. Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: кроскультурний аналіз. Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». Львів, 2013. Вип. 16. С. 241–248.
5. Гуманенко О.О. Місце рецензії в історії наукової періодики. Наукові записки Української академії друкарства. Серія «Соціальні комунікації». Львів, 2015. Вип. 1 (50). С.15–20.
6. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
7. Ковальова А. Проблеми академічного плагиату та авторського права у цифровому просторі України. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. Київ, 2013. Ч. 2. С. 61–71.
8. Ромакін В.В. Мотивації, переконання та поведінка українських і американських студентів бакалаврату щодо норм академічної культури. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». Миколаїв, 2010. Вип. 123, Т. 136. С.34–41.
9. Суховірський О. Використання засобів мережі інтернет в процесі пошуку інформації для студентських наукових досліджень з педагогіки. Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини. Умань, 2011. № 3. С. 131–135.
10. Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). Наука України у світовому інформаційному просторі: [зб. наук. пр.] / НАН України. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100–106.
11. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 320 с.
12. Цокур О.С. «Кодекс честі» в системі вищої освіти США. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». Черкаси, 2009. Вип. 150. С. 57–62.
13. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти / Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року.
14. Gallant Tricia. Academic Integrity in the Twenty-First Century. Jossey-Bass, 2008. 168 p.
15. Originality, imitation, and plagiarism: teaching writing in the digital age / Caroline Eisner and Martha Vicinus, editors. University of Michigan, 2008. 278 p.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII «Про вищу освіту» (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України Про авторське право і суміжні права від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
4. Академічне письмо та бібліографія. URL: <https://bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1>
5. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrajiny.pdf>
6. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <https://saiup.org.ua/>
7. Переклад Європейської хартії дослідників та Кодексу працевлаштування наукових працівників/ URL: <http://h2020.com.ua/wp-content/uploads/2015/11/Book.pdf>
8. The European Code of Conduct for Research Integrity. URL: https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf